

SPIS TREŚCI

Uwagi ogólne

Wyjaśnienia metodyczne

Tablice (plik xls)

1. Podstawowe wskaźniki
 - Część 1
 - Część 2
 - Część 3
 - Część 4
 - Część 5
 - Część 6
 - Część 7
2. Produkt krajowy brutto
3. Dynamika produktu krajowego brutto niewyrównanego sezonowo
4. Dynamika produktu krajowego brutto wyrównanego sezonowo
5. Skala wpływu poszczególnych kategorii na wzrost realny produktu krajowego brutto
6. Podstawowe dane według sektorów własności
 - Część 1
 - Część 2
 - Część 3
7. Dane meteorologiczne
8. Stan i ruch naturalny ludności
9. Pracujący
10. Pracujący w sektorze przedsiębiorstw
11. Przeciętne zatrudnienie
12. Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw
13. Bezrobotni zarejestrowani i oferty pracy
14. Bezrobotni zarejestrowani będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy
15. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według BAEL
16. Bezrobocie według BAEL
17. Wynagrodzenia
18. Przeciętne wynagrodzenia miesięczne w sektorze przedsiębiorstw
19. Świadczenia społeczne
20. Podaż pieniądza
21. Aktywa krajowe i zagraniczne netto
22. Budżet państwa
23. Skonsolidowany budżet centralny według metodologii Międzynarodowego Funduszu Walutowego
24. Państwowy dług publiczny
25. Dług krajowy Skarbu Państwa według kryterium miejsca emisji
26. Dług zagraniczny Skarbu Państwa według kryterium miejsca emisji
27. Zadłużenie Skarbu Państwa według kryterium rezydenta i nierezydenta
28. Wyniki finansowe przedsiębiorstw
29. Wyniki finansowe przedsiębiorstw według sekcji i działów
 - Część 1. Przychody, koszty, wynik finansowy ze sprzedaży
 - Część 2. Wynik finansowy brutto
 - Część 3. Wynik finansowy netto
30. Relacje ekonomiczne oraz struktura przedsiębiorstw według uzyskanych wyników finansowych
31. Aktywa obrotowe oraz zobowiązania długo- i krótkoterminowe przedsiębiorstw
32. Aktywa obrotowe i zobowiązania przedsiębiorstw według sekcji i działów
33. Wskaźniki cen produkcji sprzedanej przemysłu
34. Wskaźniki cen nakładów inwestycyjnych i produkcji budowlano-montażowej
35. Wskaźniki cen usług transportu, gospodarki magazynowej i łączności
36. Przeciętne ceny skupu ważniejszych produktów rolnych
37. Przeciętne ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach

38. [Relacje cen w rolnictwie](#)
39. [Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych](#)
40. [Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych według grup gospodarstw domowych](#)
 - [Część 1](#)
 - [Część 2](#)
41. [Nakłady inwestycyjne oraz inwestycje rozpoczęte](#)
 - [Część 1](#)
 - [Część 2](#)
42. [Mieszkania](#)
43. [Podmioty gospodarki narodowej](#)
44. [Prywatyzacja przedsiębiorstw państwowych](#)
45. [Zwierzęta gospodarskie](#)
46. [Skup ważniejszych produktów rolnych](#)
47. [Produkcja sprzedana przemysłu](#)
48. [Indeks produkcji sprzedanej przemysłu](#)
49. [Produkcja sprzedana przemysłu według głównych grupowań przemysłowych](#)
50. [Produkcja ważniejszych wyrobów według PKWiU](#)
 - [Część 1](#)
 - [Część 2](#)
51. [Sprzedaż produkcji budowlano-montażowej](#)
52. [Przewozy ładunków i pasażerów](#)
53. [Przeładunek w morskich portach handlowych](#)
54. [Sprzedaż detaliczna towarów według rodzajów działalności przedsiębiorstwa](#)
 - [Część 1. Ceny bieżące](#)
 - [Część 2. Ceny stałe](#)
55. [Sprzedaż hurtowa towarów według rodzajów działalności przedsiębiorstwa](#)
56. [Dostawy wybranych wyrobów i towarów według PKWiU](#)
 - [Część 1](#)
 - [Część 2](#)
57. [Zapasy wybranych wyrobów u producentów według PKWiU](#)
 - [Część 1](#)
 - [Część 2](#)
58. [Obroty handlu zagranicznego według grup krajów](#)
59. [Obroty handlu zagranicznego według grup krajów i nomenklatury SITC](#)
60. [Bilans płatniczy na bazie transakcji](#)
 - [Część 1](#)
 - [Część 2](#)
61. [Osobowy ruch graniczny](#)
62. [Wykorzystanie obiektów noclegowych zbiorowego zakwaterowania w Polsce](#)
63. [Wskaźniki koniunktury konsumenckiej - niewyrównane sezonowo](#)
64. [Wskaźniki koniunktury gospodarczej](#)
65. [Podstawowe dane o województwach](#)
 - [Część 1](#)
 - [Część 2](#)
66. [Podstawowe dane o krajach Unii Europejskiej](#)
 - [Część 1. PKB w milionach euro](#)
 - [Część 2. PKB - analogiczny okres poprzedniego roku=100](#)
 - [Część 3. PKB - okres poprzedni=100](#)
 - [Część 4. Pracujący; indeks kosztów zatrudnienia ogółem](#)
 - [Część 5. Indeks kosztów zatrudnienia w przemyśle; zharmonizowana stopa bezrobocia](#)
 - [Część 6. Zharmonizowany wskaźnik cen konsumpcyjnych](#)
 - [Część 7. Ceny producentów w przemyśle](#)
 - [Część 8. Produkcja przemysłowa - 2000=100](#)
 - [Część 9. Produkcja przemysłowa - analogiczny okres poprzedniego roku=100](#)
 - [Część 10. Produkcja przemysłowa - okres poprzedni=100](#)
 - [Część 11. Produkcja w budownictwie](#)
 - [Część 12. Obroty w handlu detalicznym](#)

UWAGI OGÓLNE

1. Dane w Biuletynie Statystycznym prezentuje się w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD)**, opracowanej na podstawie wydawnictwa Urzędu Statystycznego Wspólnot Europejskich EUROSTAT - „Nomenclature des Activités de Communauté Européenne - NACE rev. 1.1”. PKD wprowadzona została z dniem 1 maja 2004 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 20 stycznia 2004 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (Dz. U. Nr 33, poz. 289), w miejsce stosowanej dotychczas klasyfikacji PKD obowiązującej od 1 stycznia 1998 r.

Wprowadzenie tej klasyfikacji w miejsce obowiązującej do 30 kwietnia 2004 r., nie wpływa na dotychczas prezentowane dane.

Dane statystyczne prezentowane są w układzie PKD według sekcji, działów i - w niektórych przypadkach - grup.

2. Prezentowane dane obejmują podmioty gospodarki narodowej bez względu na charakter własności, tj. zaliczane do sektora publicznego i prywatnego. Do sektora publicznego zalicza się podmioty stanowiące własność państwową, jednostek samorządu terytorialnego oraz "mieszana" z przewagą kapitału podmiotów sektora publicznego. Do sektora prywatnego zalicza się podmioty gospodarki stanowiące własność prywatną krajową (m.in. spółki, spółdzielnie, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, organizacje społeczne, stowarzyszenia, fundacje), zagraniczną (m.in. oddziały przedsiębiorców zagranicznych, przedstawicielstwa zagraniczne, spółki z wyłącznym udziałem kapitału zagranicznego) oraz "mieszana" z przewagą kapitału podmiotów sektora prywatnego lub brakiem przewagi sektorowej w kapitale podmiotu.

3. Dane opracowano zgodnie z każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej.

4. Przez **podmioty gospodarki narodowej** rozumie się jednostki prawne, tj.: osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

5. Pod pojęciem **podmiotów gospodarczych** rozumie się podmioty prowadzące działalność gospodarczą, tj. produkcyjną i usługową, na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku.

6. W Biuletynie Statystycznym **dane miesięczne i kwartalne** w zakresie:

- 1) pracujących, zatrudnienia i wynagrodzeń dotyczą podmiotów gospodarki narodowej, w których liczba pracujących przekracza 9 osób, przy czym dane nie obejmują zatrudnionych poza granicami kraju (z wyjątkiem pracujących) oraz zatrudnionych w organizacjach społecznych, politycznych, związkach zawodowych i in.

W okresach kwartalnych tylko przeciętne miesięczne wynagrodzenie ogółem dotyczy pełnej zbiorowości;

- 2) wyników finansowych przedsiębiorstw niefinansowych dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe i zobowiązanych do sporządzania co kwartał sprawozdania o przychodach, kosztach i wyniku finansowym - F-01/I-01 (z wyjątkiem podmiotów, których podstawowym rodzajem działalności jest działalność zaklasyfikowana według PKD do sekcji „Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo”, „Rybacko”, „Pośrednictwo finansowe”), w których liczba pracujących przekracza 49 osób;
- 3) nakładów inwestycyjnych i inwestycji rozpoczętych dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe, niezależnie od rodzaju działalności, w których liczba pracujących przekracza 49 osób;

4) skupu produktów rolnych:

- za okresy miesięczne dotyczą danych meldunkowych o ilości skupu realizowanego przez osoby prawne i samodzielne jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej,
- za okresy półroczne (z miesięcznym opóźnieniem) w danych uwzględnia się korekty wynikające ze sprawozdawczości za okresy półroczne obejmującej również skup realizowany przez osoby fizyczne prowadzące skup o wartości przekraczającej 10 tys. zł.

Wskaźniki dynamiki liczone są w zakresie porównywalnym na bazie danych meldunkowych, a po półroczu - po uwzględnieniu korekt wynikających ze sprawozdawczości półrocznej;

- 5) nowych zamówień w przemyśle – dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób oraz 10% reprezentacji podmiotów o liczbie pracujących od 10 do 49 osób.
- 6) produkcji sprzedanej przemysłu, budowlano-montażowej oraz sprzedaży detalicznej i hurtowej towarów - dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób;
- 7) produkcji wyrobów i zapasów wyrobów dotyczą podmiotów - producentów wyrobów przemysłowych (we wszystkich rodzajach działalności), w których liczba pracujących przekracza 49 osób;
- 8) dostaw towarów na zaopatrzenie kraju – w zakresie produkcji i zapasów - dotyczą podmiotów gospodarczych (we wszystkich rodzajach działalności), w których liczba pracujących przekracza 49 osób;
- 9) przewozu ładunków i pasażerów obejmują przewozy dokonane przez przedsiębiorstwa transportowe, w których liczba pracujących przekracza 9 osób;
- 10) przeładunków w morskich portach handlowych obejmują przeładunki obrotu morskiego i wewnętrznego dokonane przez wszystkie podmioty działające na terenie morskich portów handlowych.

7. W Biuletynie Statystycznym dane roczne prezentuje się:

- 1) w zakresie porównywalnym z danymi prezentowanymi w okresach miesięcznych i kwartalnych, przy czym sumy niektórych danych miesięcznych i kwartalnych mogą nie być zgodne z danymi narastającymi; dane roczne prezentowane w II półroczu (dane skorygowane) mogą mieć inny zakres podmiotowy niż dane miesięczne z tego roku;
- 2) w niektórych tablicach dodatkowo - w zakresie pełnej zbiorowości danych tak pod względem podmiotowym, tj. obejmującym podmioty bez względu na liczbę pracujących jak i przedmiotowym;
- 3) w tablicach dotyczących skupu produktów rolnych (tabl. 46) oraz produkcji wyrobów (tabl. 50) dane roczne korygowane są w II półroczu o wyniki obejmujące w przypadku:
 - skupu - dodatkowo osoby fizyczne prowadzące skup (patrz pkt. 6.4 uwag ogólnych),
 - produkcji wyrobów - dodatkowo producentów wyrobów przemysłowych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i nie jest wyższa niż 49 osób. Wskaźniki dynamiki obliczono w warunkach porównywalnych na bazie danych ze sprawozdawczości miesięcznej.

8. Ilekroć w Biuletynie jest mowa o sektorze przedsiębiorstw, dotyczy to podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w zakresie: leśnictwa, włączając działalność usługową; rybołówstwa w wodach morskich; górnictwa; przetwórstwa przemysłowego; wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, wodę; budownictwa; handlu hurtowego i detalicznego; naprawy pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego; hoteli i restauracji; transportu, gospodarki magazynowej i łączności; obsługi nieruchomości, wynajmu maszyn i urządzeń bez obsługi oraz wypożyczania artykułów użytku osobistego i domowego, informatyki,

działalności gospodarczej pozostałej; odprowadzania i oczyszczania ścieków, gospodarowania odpadami, pozostałych usług sanitarnych i pokrewnych; działalności związanej z kulturą, rekreacją sportem oraz działalności usługowej pozostałej.

9. Ilekroć w Biuletynie jest mowa o przemyśle, dotyczy to sekcji PKD: „Górnictwo”, „Przetwórstwo przemysłowe” oraz „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę”.

10. Wartość produkcji i wskaźniki dynamiki, jeżeli nie zaznaczono inaczej zostały podane bez wyrównań sezonowych.

11. Wskaźniki produkcji i obrotów w handlu detalicznym wyrównane sezonowo przy pomocy procedury TRAMO/SEATS -zawierają trend oraz składnik nieregularny. Wyrównanie sezonowe polega na eliminacji efektu zmienności kalendarzowej i zmienności dni roboczych (różnice czasu pracy w kolejnych miesiącach) oraz efektu sezonowości (coroczne, regularne odchylenia od trendu obserwowane w cyklu rocznym).

12. W tablicach - o ile nie zaznaczono inaczej - dane w ujęciu wartościowym oraz wskaźniki struktury podano w cenach bieżących, a wskaźniki dynamiki na podstawie wartości w cenach stałych. Jako ceny stałe w 2000 r. przyjęto ceny stałe 1995 r. (średnie ceny bieżące 1995 r.), od 2001 r. - ceny stałe 2000 r. (średnie ceny bieżące 2000 r.), z wyjątkiem obrotów handlu zagranicznego, w przypadku których poczynając od 1993 r. oraz nakładów inwestycyjnych od 1996 r. - jako ceny stałe przyjęto ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany.

13. W przypadku zmian metodycznych oraz zmian w systemie cen stałych - wskaźniki dynamiki obliczono metodą nawiązania łańcuchowego.

14. Dane według sekcji, działów i grup PKD oraz województw opracowano metodą przedsiębiorstw.

15. Niektóre dane mają charakter tymczasowy i mogą ulec zmianie w następnych wydaniach Biuletynu Statystycznego. W momencie wprowadzenia zmiany dane te oznaczone są „*”.

16. Ze względu na elektroniczną technikę przetwarzania danych, w niektórych przypadkach sumy danych wojewódzkich lub sumy danych z niższych poziomów klasyfikacji PKD - z tytułu zaokrągleń mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem Polska” lub „ogółem” na wyższych poziomach klasyfikacji PKD.

17. Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

18. W tablicach zawierających w boczku okresy miesięczne, w przypadku braku informacji podano dane kwartalne, wpisując je na poziomie miesiąca kończącego dany kwartał.

19. Grupowania wyrobów i towarów dokonuje się na podstawie Polskiej Klasyfikacji Wyrobów i Usług (PKWiU), wprowadzonej z dniem 1 maja 2004 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 6 kwietnia 2004 r. (Dz. U. Nr 89, poz. 844). PKWiU została opracowana na podstawie następujących klasyfikacji i nomenklatur międzynarodowych: „Nomenclature des Activités de Communauté Européenne – NACE, rev. 1.1”, „Classification of Products by Activity – CPA”, oraz „Products of the Community - PRODCOM”.

20. W stosunku do obowiązującej Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) oraz Polskiej Klasyfikacji Wyrobów i Usług (PKWiU) w Biuletynie Statystycznym zastosowano skróty; skrócone nazwy zostały oznaczone w tablicach znakiem „Δ”. Zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

skrót**pełna nazwa****sekcje PKD**

handel i naprawy	handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego
obsługa nieruchomości i firm	obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej
administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i zdrowotne	administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne

działy PKD

x	produkcja odzieży i wyrobów futrzarskich
produkcja skór wyprawionych i wyrobów z nich	produkcja skór wyprawionych i wyrobów ze skór wyprawionych
produkcja drewna i wyrobów z drewna oraz ze słomy i wikliny	produkcja drewna i wyrobów z drewna oraz z korka (z wyłączeniem mebli), wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania
produkcja masy włóknistej oraz papieru	produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru
produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej	wytwarzanie koksu, produktów rafinacji ropy naftowej i paliw jądrowych
produkcja wyrobów z metali	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń
produkcja maszyn i urządzeń	produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
produkcja maszyn i aparatury elektrycznej	produkcja maszyn i aparatury elektrycznej, gdzie indziej niesklasyfikowana
produkcja mebli; pozostała działalność produkcyjna	produkcja mebli; działalność produkcyjna, gdzie indziej niesklasyfikowana
sprzedaż i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli; sprzedaż detaliczna paliw	sprzedaż, obsługa i naprawa pojazdów samochodowych i motocykli; sprzedaż detaliczna paliw do pojazdów samochodowych
handel hurtowy i komisowy	handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami
handel detaliczny; naprawa artykułów użytku osobistego i domowego	handel detaliczny, z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli; naprawa artykułów użytku osobistego i domowego
x	działalność wspomagająca transport; działalność związana z turystyką

skrót**pełna nazwa****grupa PKD**

wznoszenie budynków i budowli;
inżynieria lądowa i wodna

wznoszenie kompletnych budynków i budowli lub ich części;
inżynieria lądowa i wodna

wyroby

margaryna oraz mieszanki do smarowania
pieczywa

margaryna oraz mieszanki do smarowania pieczywa o obniżonej
i niskiej zawartości tłuszczów, z wyjątkiem płynnej margaryny

mleko

mleko płynne przetworzone

masło

masło oraz inne tłuszcze otrzymywane z mleka

wina owocowe

napoje fermentowane z wyjątkiem moszczy i miodów

płyty pilśniowe

płyty pilśniowe z drewna lub pozostałych materiałów
drewnopochodnych

koks

koks i półkoks z węgla kamiennego, lignitu lub torfu; węgiel
retortowy

polichlorek winylu

polichlorek winylu niez mieszany z innymi substancjami, w
formach podstawowych

aluminium hutnicze

aluminium nieobrobione plastycznie, technicznie czyste - hutnicze

miedź rafinowana

katody i części katod z miedzi rafinowanej

maszyny pralnicze automatyczne

maszyny pralnicze automatyczne włączając maszyny piorąco-
suszące

akumulatory kwasowo - ołowiowe do
pojazdów samochodowych

akumulatory kwasowo - ołowiowe stosowane do uruchamiania
silników tłokowych w pojazdach samochodowych

odbiorniki telewizyjne

odbiorniki telewizyjne (w tym monitory ekranowe)

samochody osobowe

samochody osobowe ogólnego przeznaczenia

21. Szersze informacje oraz szczegółowe wyjaśnienia metodyczne publikowane są w zeszytach metodycznych oraz opracowaniach branżowych GUS.

ZNAKI UMOWNE

Kreska (-) - oznacza, że zjawisko nie wystąpiło.

Zero (0) - zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5.

(0,0) - zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05.

Kropka (.) - oznacza zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych.

Znak x - oznacza, że wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe.

Znak * - oznacza, że dane zostały zmienione w stosunku do już opublikowanych.

Znak Δ - oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji.

Linia - - oznacza, że dane (wskaźniki) są nieporównywalne z danymi dla wcześniejszych okresów.

Γ - oznacza „w tym”, tj. nie podaje się wszystkich składników sumy.

A - analogiczny okres roku poprzedniego=100

B - okres poprzedni=100

C - grudzień roku poprzedniego=100

I - przeciętna miesięczna 2000=100

1. Dane o produkcie krajowym brutto i wartości dodanej brutto oraz elementach jego rozdysponowania opracowano według zasad systemu rachunków narodowych, zgodnie z zaleceniami „ESA 1995”.

Produkt krajowy brutto obrazuje końcowy rezultat działalności wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Zasadniczym składnikiem produktu krajowego brutto, od strony jego tworzenia, jest suma wartości dodanej brutto wszystkich sekcji, działów gospodarki narodowej powiększonej o podatki od produktów i pomniejszonej o dotacje do produktów.

Wartość dodana brutto stanowi różnicę między produkcją globalną a zużyciem pośrednim.

Produkcję globalną i wartość dodaną brutto prezentuje się w cenach bazowych, natomiast zużycie pośrednie - w cenach nabycia.

Szacunki elementów rozdysponowania PKB opracowywane są oddzielnie dla: spożycia, które obejmuje spożycie prywatne (spożycie indywidualne w sektorze gospodarstw domowych oraz spożycie w sektorze instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych) i spożycie publiczne (spożycie w sektorze instytucji rządowych i samorządowych) oraz akumulacji (nakładów brutto na środki trwałe, przyrostu rzeczowych środków obrotowych oraz aktywów o wyjątkowej wartości).

Kończącym etapem opracowań PKB jest doprowadzenie do zgodności oszacowanej wartości PKB od strony tworzenia z sumą elementów jego rozdysponowania z uwzględnieniem salda wymiany produktów z zagranicą.

Skala wpływu jest instrumentem analitycznym służącym do określania rozmiarów wpływu poszczególnych kategorii produktu krajowego brutto na jego przyrost realny, zarówno od strony tworzenia jak i rozdysponowania.

Szeregi danych dla PKB i jego elementów prezentuje się niewyrównane i wyrównane sezonowo. Wyrównanie sezonowe przeprowadzane jest metodą bezpośrednią, tj. oddzielnie dla poszczególnych zmiennych, przy pomocy procedury TRAMO/SEATS w ramach pakietu DEMETRA 2.0. Wyrównanie sezonowe polega na eliminacji efektu zmienności kalendarzowej i zmienności dni roboczych oraz efektu sezonowości.

Wyjaśnienia metodyczne dotyczące opracowywania kwartalnych szacunków produktu krajowego brutto od strony tworzenia i rozdysponowania, będą opublikowane w opracowaniu pt. „Rachunki kwartalne produktu krajowego brutto w latach 2000–2005” GUS, Warszawa 2006.

2. Dane o:

- 1) ludności zbilansowano na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz danych ze sprawozdawczości bieżącej z ruchu naturalnego i migracji ludności;
- 2) urodzeniach i zgonach (w tym zgonach niemowląt) zostały obliczone zgodnie z kryteriami definicji urodzenia i zgonu noworodka - rekomendowanej przez Światową Organizację Zdrowia (WHO).

3. Dane o pracujących obejmują osoby pełnozatrudnione i niepełnozatrudnione w głównym miejscu pracy.

Do pracujących zaliczono:

- 1) osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy;
- 2) właścicieli i współwłaścicieli jednostek prowadzących działalność gospodarczą łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin;
- 3) osoby wykonujące pracę nakładczą;
- 4) agentów oraz osoby zatrudnione przez agentów;
- 5) członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych.

Prezentowane w Biuletynie dane nie obejmują pracujących w rolnictwie indywidualnym oraz w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

4. Dane o przeciętnym zatrudnieniu obejmują osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy w pełnym wymiarze czasu pracy oraz w niepełnym, po przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

5. Od czerwca 2004 r. dane o bezrobociu rejestrowanym dotyczące osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy prezentuje się zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. Nr 99, poz. 1001 z późniejszymi zmianami), w miejsce ustawy z dnia 14 grudnia 1994 r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu (jednolity tekst Dz. U. z 2003 r. Nr 58, poz. 514 z późniejszymi zmianami).

Do „bezrobotnych zarejestrowanych w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki” zaliczono osoby bezrobotne, które w ww. okresie ukończyły (potwierdzonej dyplomem, świadectwem lub innym dokumentem) naukę w szkole, kursy zawodowe trwające co najmniej 24 miesiące lub nabyły uprawnienia do wykonywania zawodu jako osoby niepełnosprawne.

Długotrwale bezrobotni są to osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem (od listopada 2005 r.) okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy.

Bezrobotni do 25 roku życia są to osoby, które do dnia zastosowania wobec nich usług lub instrumentów rynku pracy nie ukończyły 25 roku życia. Do października 2005 r. były to osoby, które w roku kalendarzowym nie ukończyły 25 lat.

Bezrobotni powyżej 50 roku życia są to osoby, które w dniu zastosowania wobec nich usług lub instrumentów rynku pracy ukończyły co najmniej 50 rok życia. Do października 2005 r. były to osoby, które w roku kalendarzowym ukończyły co najmniej 50 rok życia.

Bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych są to osoby nieposiadające kwalifikacji do wykonywania jakiegokolwiek zawodu, poświadczonych dyplomem, świadectwem, zaświadczeniem instytucji szkoleniowej lub innym dokumentem uprawniającym do wykonywania zawodu. Od listopada 2005 r. – łącznie z osobami z wykształceniem średnim ogólnokształcącym.

Stopę bezrobocia obliczono jako udział zarejestrowanych bezrobotnych w cywilnej ludności aktywnej zawodowo. Dane o stopie bezrobocia rejestrowanego prezentuje się po uwzględnieniu skorygowanej liczby pracujących w rolnictwie indywidualnym, będącej składową cywilnej ludności aktywnej zawodowo. Weryfikacji liczby pracujących dokonano na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002.

6. Dane o aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat i więcej opracowano na podstawie reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), prowadzonego w cyklu kwartalnym. Badaniem objęte są osoby będące członkami wylosowanych gospodarstw domowych.

Do pracujących zaliczono wszystkie osoby w wieku 15 lat i więcej, które w okresie badanego tygodnia:

1) wykonywały przez co najmniej 1 godzinę pracę przynoszącą zarobek lub dochód tzn. były zatrudnione w charakterze pracownika najemnego, pracowały we własnym (lub dzierżawionym) gospodarstwie rolnym lub prowadziły własną działalność gospodarczą poza rolnictwem albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa rolnego lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem;

2) miały pracę, ale jej nie wykonywały:

- z powodu choroby, urlopu macierzyńskiego lub wypoczynkowego,
- z innych powodów, przy czym długość przerwy w pracy wynosiła do 3 miesięcy, oraz od 2006 r. powyżej 3 miesięcy i dotyczyła osób, które były pracownikami najemnymi i w tym czasie otrzymywały co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia.

Bezrobotni to osoby, które w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi, aktywnie poszukiwały pracy i były gotowe ją podjąć w ciągu dwóch tygodni następujących po tygodniu badanym.

Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć.

Od I kwartału 2001 r. populacja bezrobotnych, według zaleceń Eurostatu, została ograniczona do osób w wieku 15 - 74 lata.

Współczynnik aktywności zawodowej obliczono jako udział aktywnych zawodowo (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Stopę bezrobocia obliczono jako udział bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności aktywnej zawodowo w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

7. Składnikami wynagrodzeń są: wynagrodzenia osobowe, wypłaty z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach, dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej, wynagrodzenia bezosobowe, wynagrodzenia agencyjno-prowizyjne, honoraria.

Dane za okresy kwartalne nie uwzględniają wynagrodzeń bezosobowych, wynagrodzeń agencyjno-prowizyjnych i honorariów.

8. Przeciętne wynagrodzenia miesięczne nominalne przypadające na 1 zatrudnionego obliczono przyjmując:

- 1) wynagrodzenia osobowe bez wynagrodzeń osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, a także osób zatrudnionych za granicą;
- 2) wypłaty z tytułu udziału w zysku lub w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach;
- 3) dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej;
- 4) honoraria wypłacone niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę.

9. Dane o wynagrodzeniach i przeciętnych wynagrodzeniach miesięcznych prezentuje się w ujęciu brutto.

10. Wskaźniki przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia realnego brutto obliczono jako iloraz wskaźnika wzrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia nominalnego brutto oraz wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych dla gospodarstw domowych pracowników).

11. Pozarolniczy system ubezpieczeń społecznych obejmuje świadczenia emerytalno-rentowe finansowane z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (FUS), którym dysponuje Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS) oraz z budżetów Ministerstwa Obrony Narodowej, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Ministerstwa Sprawiedliwości.

Do końca 2006 r. świadczenia emerytalno-rentowe zlecone do wypłaty ZUS, w tym m.in. świadczenia inwalidów wojennych, wojskowych i kombatantów były wypłacane z FUS i podlegały refundacji z dotacji celowej budżetu państwa. Od 1 stycznia 2007 r. zmieniły się zasady finansowania ww. świadczeń, tzn. są one finansowane z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa. W związku z tym – w celu zachowania porównywalności danych – informacje dotyczące przeciętnej miesięcznej emerytury i renty prezentowane do 2006 r. jako finansowane z FUS, są publikowane obecnie pod nazwą przeciętna miesięczna emerytura i renta wypłacona przez ZUS – niezależnie od źródła jej finansowania

System ubezpieczeń społecznych rolników indywidualnych obejmuje świadczenia emerytalno-rentowe finansowane z Funduszu Emerytalno-Rentowego, którym dysponuje Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego oraz budżetów Ministerstwa Obrony Narodowej, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Ministerstwa Sprawiedliwości.

Zarówno jeden jak i drugi system ubezpieczeń obejmuje także świadczenia wypłacane tzw. służbom mundurowym, tj. byłym żołnierzom zawodowym oraz funkcjonariuszom: Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej oraz Służby Więziennej. Nie obejmują natomiast wypłat emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych.

Świadczenia emerytalno-rentowe obejmują kwoty świadczeń bieżących oraz wyrównawczych za okresy wsteczne.

Wskaźniki przeciętnej miesięcznej emerytury i renty realnej brutto obliczono jako iloraz wskaźnika wzrostu przeciętnej miesięcznej emerytury i renty nominalnej brutto oraz wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych dla gospodarstw domowych emerytów i rencistów (bez spożycia naturalnego).

12. Zasiłki z ubezpieczenia społecznego obejmują wypłaty zasiłków chorobowych, macierzyńskich, opiekuńczych, wyrównawczych, pogrzebowych i świadczeń rehabilitacyjnych oraz odszkodowań wypadkowych (w przypadku rolników indywidualnych nie obejmują zasiłku opiekuńczego, wyrównawczego i świadczeń rehabilitacyjnych).

Renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało:

- przed ukończeniem 18 roku życia,
- w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej przed ukończeniem 25 roku życia,
- w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Od 1 października 2003 r. przysługuje ona osobom uprawnionym z mocy ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej (Dz. U. Nr 135, poz. 1268) i jest finansowana ze środków budżetu państwa.

13. Dane prezentowane w dziale „Pieniądz” stanowią zbiór wybranych pozycji z zestawienia „Podaż pieniądza M3 i czynniki jego kreacji” według metodologii dostosowanej do standardów obowiązujących w krajach zrzeszonych w Europejskim Systemie Banków Centralnych. Narodowy Bank Polski (NBP) zestawia kategorie pieniężne na podstawie danych otrzymanych od podmiotów sektora monetarnych instytucji finansowych, który obejmuje bank centralny – Narodowy Bank Polski (NBP) i pozostałe monetarne instytucje finansowe, tj. banki działające w Polsce, rezydujące w kraju oddziały instytucji kredytowych i oddziały banków zagranicznych oraz od stycznia 2005 r. - spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe, a od stycznia 2006 r. – również fundusze rynku pieniężnego.

14. Podaż pieniądza M_1 obejmuje:

- 1) pieniądz gotówkowy w obiegu (poza kasami banków);
- 2) depozyty i inne zobowiązania bieżące złotowe i walutowe (łącznie z depozytami jednodniowymi typu overnight oraz depozytami bezterminowymi - do końca czerwca 2007 r. ujmowanymi w pozycji „Saldo pozostałych pozycji netto”) gospodarstw domowych, niemonetarnych instytucji finansowych, przedsiębiorstw, instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych, instytucji samorządowych, funduszy ubezpieczeń społecznych.

15. Podaż pieniądza M_2 obejmuje:

- 1) pieniądz gotówkowy w obiegu (poza kasami banków);
- 2) depozyty i inne zobowiązania złotowe i walutowe gospodarstw domowych, niemonetarnych instytucji finansowych, przedsiębiorstw, instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych, instytucji samorządowych, funduszy ubezpieczeń społecznych:
 - bieżące (depozyty jednodniowe typu overnight oraz depozyty bezterminowe - do końca czerwca 2007 r. ujmowane w pozycji „Saldo pozostałych pozycji netto”);
 - terminowe i zablokowane (depozyty z terminem pierwotnym do 2 lat włącznie).

16. Podaż pieniądza M_3 obejmuje:

- 1) pieniądz gotówkowy w obiegu (poza kasami banków);
- 2) depozyty i inne zobowiązania złotowe i walutowe gospodarstw domowych, niemonetarnych instytucji finansowych, przedsiębiorstw, instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych, instytucji samorządowych, funduszy ubezpieczeń społecznych:
 - bieżące (depozyty jednodniowe typu overnight oraz depozyty bezterminowe - do końca czerwca 2007 r. ujmowane w pozycji „Saldo pozostałych pozycji netto”);
 - terminowe i zablokowane (depozyty z terminem pierwotnym do 2 lat włącznie).
- 3) pozostałe składniki M_3 , tj. dłużne papiery wartościowe z terminem pierwotnym do 2 lat włącznie, wyemitowane przez monetarne instytucje finansowe, a zakupione przez podmioty niebankowe oraz zobowiązania monetarnych instytucji finansowych z tytułu operacji z przyrzeczeniem odkupu, a od stycznia 2006 r. – także jednostki uczestnictwa w funduszach rynku pieniężnego. W lipcu 2007 r. dokonano zmiany metody wyliczania wartości emisji dłużnych papierów wartościowych z terminem pierwotnym do 2 lat włącznie. Wykazywane są one obecnie jako wartość zobowiązań z tytułu emisji własnych papierów wartościowych monetarnych instytucji finansowych (zakupionych przez rezydentów i nierezydentów) pomniejszonych o wartość papierów wartościowych w portfelu krajowych monetarnych instytucji finansowych wyemitowanych przez inne monetarne instytucje finansowe.

17. Depozyty oraz należności prezentowane są w układzie sektorowym:

- 1) gospodarstwa domowe obejmują osoby prywatne, rolników indywidualnych i przedsiębiorców indywidualnych zatrudniających do 9 osób włącznie;
- 2) niemonetarne instytucje finansowe obejmują niebankowe instytucje finansowe (m.in. giełdę papierów wartościowych, przedsiębiorstwa maklerskie, instytucje ubezpieczeniowe, otwarte fundusze emerytalne);

- 3) przedsiębiorstwa, obejmują przedsiębiorstwa i spółki państwowe i prywatne oraz spółdzielnie;
- 4) instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych obejmują podmioty nie nastawione na zysk (m.in. instytucje dobroczynne, związki zawodowe, towarzystwa naukowe, partie polityczne, kościoły);
- 5) instytucje samorządowe obejmują jednostki samorządu terytorialnego;
- 6) fundusze ubezpieczeń społecznych obejmują ZUS, KRUS i zarządzane przez nie fundusze oraz Narodowy Fundusz Zdrowia, który od 1 kwietnia 2003 r. zastąpił kasy chorych.

18. Aktywa krajowe netto obejmują:

- 1) należności od gospodarstw domowych, niemonetarnych instytucji finansowych, przedsiębiorstw, instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych, instytucji samorządowych, funduszy ubezpieczeń społecznych, na które składają się kredyty i pożyczki, skupione wierzytelności, zrealizowane gwarancje i poręczenia, należności banków z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu oraz należności z tytułu dłużnych papierów wartościowych;
- 2) zadłużenie netto instytucji rządowych szczebla centralnego, tj. saldo należności i zobowiązań monetarnych instytucji finansowych wobec jednostek zaliczanych do instytucji rządowych szczebla centralnego (z wyłączeniem jednostek działających w sferze ubezpieczeń społecznych);
- 3) saldo pozostałych pozycji (netto), na które składają się przede wszystkim należności i zobowiązania wynikające z działalności własnej NBP i pozostałych monetarnych instytucji finansowych (m.in. fundusze własne, koszty i dochody, majątek trwały, rozliczenia międzybankowe i międzyoddziałowe), odsetki zapadłe niespłacone, odsetki niezapadłe od należności, odsetki naliczone od zobowiązań NBP i pozostałych monetarnych instytucji finansowych oraz depozyty i papiery wartościowe z terminem pierwotnym dłuższym niż 2 lata. Od lipca 2007 r. wyłączono depozyty bezterminowe (ujmowane obecnie w M_1) i dokonano zmiany metody wyliczania wartości emisji dłużnych papierów wartościowych.

19. Aktywa zagraniczne netto stanowią różnicę pomiędzy całością należności NBP i pozostałych monetarnych instytucji finansowych od nierezydentów a zobowiązaniami wobec nierezydentów, z wyłączeniem kapitału (fundusze własne podstawowe i uzupełniające) wniesionego przez podmioty zagraniczne do polskich monetarnych instytucji finansowych. W lipcu 2007 r. nastąpiła redefinicja pasywów zagranicznych w związku ze zmianą ujęcia emisji dłużnych papierów wartościowych sprzedanych nierezydentom przez monetarne instytucje finansowe.

20. Podatki pośrednie obejmują: podatek od towarów i usług (wprowadzony od 5 lipca 1993 r., a w rolnictwie – od 4 września 2000 r.), podatek akcyzowy (wprowadzony od 5 lipca 1993 r.) oraz podatek od gier losowych i zakładów wzajemnych (wprowadzony od 10 grudnia 1992 r.).

21. Ubezpieczenia społeczne obejmują dotacje m.in. do: Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Funduszu Emerytalno-Rentowego, Funduszu Prewencji i Rehabilitacji oraz świadczenia na rzecz osób fizycznych.

22. Zgodnie z metodologią statystyki finansów sektora instytucji rządowych i samorządowych (GFS), opublikowaną w 1986 r. przez Międzynarodowy Fundusz Walutowy:

- 1) dochody kapitałowe to przychody ze sprzedaży niefinansowych aktywów kapitałowych, włączając ziemię, aktywa niematerialne, zapasy, środki trwałe, tj. budynki, budowle i wyposażenie, którego wartość przewyższa określoną minimalną wielkość, a termin wykorzystania w procesie produkcji wynosi ponad jeden rok oraz jednokierunkowe transfery ze źródeł pozarządowych przeznaczone na finansowanie wydatków kapitałowych;
- 2) wydatki kapitałowe to płatności ponoszone na nabywanie ziemi, aktywów niematerialnych, zapasów rządowych i aktywów niefinansowych niemilitarnego przeznaczenia, których wartość przewyższa określoną minimalną wielkość, a termin wykorzystania w procesie produkcji wynosi ponad jeden rok; tutaj także włącza się transfery kapitałowe;
- 3) pożyczki udzielone minus spłaty obejmują transakcje instytucji rządowych i samorządowych związane z długiem i roszczeniami z tytułu posiadanego kapitału akcyjnego innych sektorów gospodarki, dokonywane dla celów

prowadzenia polityki państwowej, a nie zarządzania płynnością finansową czy osiągania dochodów. Pożyczki udzielone minus spłaty zawierają pożyczki udzielone brutto i nabycie akcji pomniejszone o spłaty wcześniej udzielonych przez rząd pożyczek i rządową sprzedaż akcji. Dla określenia rozmiarów deficytu lub nadwyżki sektora instytucji rządowych i samorządowych pożyczki udzielone minus spłaty grupowane są z dochodami i wydatkami, a nie z finansowaniem.

Dane prezentowane są w ujęciu kasowym oraz po wyeliminowaniu transferów wewnętrznych.

23. Przez państwowy dług publiczny rozumie się nominalne zadłużenie podmiotów sektora finansów publicznych ustalone po wyeliminowaniu przepływów finansowych pomiędzy podmiotami należącymi do tego sektora.

Państwowy dług publiczny obejmuje zobowiązania sektora finansów publicznych z następujących tytułów;

- 1) wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych;
- 2) zaciągniętych kredytów i pożyczek;
- 3) zobowiązań wymagalnych

Państwowy dług publiczny obejmuje:

- 1) dług sektora instytucji rządowych, tj.:
 - a) dług Skarbu Państwa,
 - b) pozostały dług sektora instytucji rządowych;
- 2) dług sektora instytucji samorządowych.

Przez dług Skarbu Państwa rozumie się nominalne zadłużenie Skarbu Państwa.

24. Dług krajowy Skarbu Państwa obejmuje:

- 1) zobowiązania Skarbu Państwa z tytułu skarbowych papierów wartościowych wyemitowanych na rynek krajowy;
- 2) kredyty zaciągnięte,
- 3) pozostały dług krajowy Skarbu Państwa z tytułu: zobowiązań wymagalnych jednostek budżetowych, zobowiązań z tytułu niepodwyższania płac w sferze budżetowej, przedpłat na samochody, zobowiązań Funduszu Pracy.

25. Dług zagraniczny Skarbu Państwa obejmuje:

- 1) zobowiązania Skarbu Państwa z tytułu skarbowych papierów wartościowych wyemitowanych na rynek międzynarodowy, tj.:
 - a) obligacje zagraniczne:
 - obligacje nominowane w walutach obcych, sprzedawane na rynkach zagranicznych,
 - obligacje emitowane na rynkach zagranicznych nominowane w walucie kraju, w którym są sprzedawane,
 - b) obligacje typu Brady - obligacje wyemitowane w październiku 1994 r. w ramach redukcji i restrukturyzacji zadłużenia wobec banków komercyjnych zrzeszonych w Klubie Londyńskim;
- 2) kredyty i pożyczki zaciągnięte.

Dane o zadłużeniu Skarbu Państwa, z podziałem na zadłużenie krajowe i zagraniczne, prezentowane są w podwójnym ujęciu: według kryterium miejsca emisji oraz kryterium rezydenta i nierezydenta. Zadłużenie według kryterium miejsca emisji uwzględnia miejsce zaciągania zobowiązań (krajowy lub zagraniczny rynek finansowy), natomiast dług według kryterium rezydenta i nierezydenta uwzględnia podmiot (rezydent lub nierezydent), który jest w posiadaniu wierzytelności. Termin rezydent odnosi się do osób fizycznych mających miejsce zamieszkania w Polsce oraz osób prawnych, a także innych podmiotów posiadających zdolność zaciągania zobowiązań i nabywania praw we własnym imieniu mających siedzibę w Polsce. Rezydentami są również znajdujące się w kraju oddziały, przedstawicielstwa i przedsiębiorstwa utworzone przez nierezydentów

26. Dług gwarantowany (poręczony) przez rząd Rzeczypospolitej Polskiej jest to potencjalne zadłużenie Skarbu Państwa.

27. Dane dotyczące wyników finansowych przedsiębiorstw prezentuje się w dostosowaniu do nowelizacji ustawy o rachunkowości z dnia 29 września 1994 r. (tekst jednolity ustawy - Dz. U. z 2002 r. Nr 76, poz. 694 z późniejszymi zmianami).

28. Przychody z całokształtu działalności obejmują:

- 1) przychody netto ze sprzedaży w kraju i na eksport wytworzonych przez jednostkę produktów (wyrobów gotowych, półfabrykatów oraz usług), a także opakowań, wyposażenia i usług obcych, jeżeli są one fakturowane odbiorcom łącznie z produktami;
- 2) przychody ze sprzedaży towarów i materiałów, (tj. nabytych w celu odsprzedaży w stanie nieprzetworzonym rzeczowych aktywów obrotowych oraz produktów przez siebie wytworzonych, jeśli sprzedawane są one w sieci własnych sklepów obok towarów obcej produkcji).

Przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wpływające na wynik finansowy ustala się w wartości wyrażonej w rzeczywistych cenach sprzedaży z uwzględnieniem upustów, rabatów i bonifikat, bez podatku od towarów i usług;

- 3) pozostałe przychody operacyjne, tj. przychody związane pośrednio z działalnością operacyjną jednostki, a w szczególności: zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych (środków trwałych, środków trwałych w budowie, wartości niematerialnych i prawnych, inwestycji w nieruchomości i prawa), otrzymane nieodpłatnie, w tym w drodze darowizny aktywa (środki pieniężne), odszkodowania, rozwiązane rezerwy, korekty odpisów aktualizujących wartość aktywów niefinansowych, przychody z działalności socjalnej, przychody z najmu lub dzierżawy środków trwałych albo inwestycji w nieruchomości i prawa.
- 4) przychody finansowe, tj. kwoty należne z tytułu dywidend i udziałów w zysku, odsetki od udzielanych pożyczek, odsetki od lokat terminowych, odsetki za zwłokę, zysk ze zbycia inwestycji (sprzedaży), zmniejszenia odpisów aktualizacyjnych wartości inwestycji wobec całkowitego lub częściowego ustania przyczyn powodujących trwałą utratę ich wartości, nadwyżkę dodatnich różnic kursowych nad ujemnymi.

29. Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności obejmują:

- 1) koszt własny sprzedanych produktów, towarów i materiałów związany z podstawową działalnością operacyjną, do którego zaliczono wartość sprzedanych towarów i materiałów oraz koszty ogółem pomniejszone o koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów;
- 2) pozostałe koszty operacyjne, tj. koszty związane pośrednio z działalnością operacyjną jednostki, a w szczególności: stratę ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych, amortyzację oddanych w dzierżawę lub najem środków trwałych i środków trwałych w budowie, nieplanowane odpisy amortyzacyjne (odpisy z tytułu trwałej utraty wartości), poniesione kary, grzywny, odszkodowania, odpisane w części lub całość wierzytelności w związku z postępowaniem upadłościowym, układowym i naprawczym, utworzone rezerwy na pewne lub o dużym stopniu prawdopodobieństwa przyszłe zobowiązanie (straty z transakcji gospodarczych w toku), odpisy aktualizujące wartość aktywów niefinansowych, koszty utrzymania obiektów działalności socjalnej, darowizny lub nieodpłatnie przekazane aktywa trwałe;
- 3) koszty finansowe, tj. m.in. odsetki od zaciągniętych kredytów i pożyczek, odsetki i dyskonto od wyemitowanych przez jednostkę obligacji, odsetki za zwłokę, stratę ze zbycia inwestycji, odpisy z tytułu aktualizacji wartości inwestycji, nadwyżkę ujemnych różnic kursowych nad dodatnimi.

30. Wyniki finansowe:

- 1) wynik ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów stanowi różnicę między przychodami netto osiągniętymi ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów a kosztami poniesionymi na ich uzyskanie (koszt własny sprzedanych produktów, towarów i materiałów);

- 2) wynik na pozostałej działalności operacyjnej stanowi różnicę między pozostałymi przychodami operacyjnymi a pozostałymi kosztami operacyjnymi. Od 2002 r. zawiera część zdarzeń nadzwyczajnych związanych z działalnością operacyjną;
- 3) wynik działalności operacyjnej stanowi różnicę między przychodami netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów, z uwzględnieniem dotacji, upustów, rabatów i innych zwiększeń lub zmniejszeń, bez podatku od towarów i usług oraz pozostałymi przychodami operacyjnymi a wartością sprzedanych produktów, towarów i materiałów wycenionych w kosztach wytworzenia albo cenach nabycia, albo zakupu, powiększoną o całość poniesionych od początku roku obrotowego kosztów ogólnych zarządu, sprzedaży produktów, towarów i materiałów oraz pozostałych kosztów operacyjnych;
- 4) wynik operacji finansowych stanowi różnicę między przychodami finansowymi, w szczególności z tytułu dywidend (udziałów w zyskach), odsetek, zysków ze zbycia inwestycji, aktualizacji wartości inwestycji, nadwyżki dodatnich różnic kursowych nad ujemnymi, a kosztami finansowymi, w szczególności z tytułu odsetek, strat ze zbycia inwestycji, aktualizacji wartości inwestycji, nadwyżki ujemnych różnic kursowych nad dodatnimi;
- 5) wynik finansowy na działalności gospodarczej jest sumą wyników finansowych: na sprzedaży produktów, towarów i materiałów, na pozostałej działalności operacyjnej oraz na operacjach finansowych;
- 6) wynik zdarzeń nadzwyczajnych stanowi różnicę między zyskami nadzwyczajnymi a stratami nadzwyczajnymi.

Wynik zdarzeń nadzwyczajnych został zawężony do finansowych skutków zdarzeń trudnych do przewidzenia, występujących poza działalnością operacyjną jednostki. Do zdarzeń nadzwyczajnych nie są kwalifikowane zdarzenia, takie jak: zmiana metod produkcji, sprzedaż zorganizowanej części jednostki, zaniechania lub zawieszenia części działalności, postępowania układowe;

- 7) wynik finansowy brutto (zysk lub strata) jest to wynik na działalności gospodarczej, skorygowany o wynik zdarzeń nadzwyczajnych;
- 8) obciążenia wyniku finansowego brutto obejmują podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych oraz płatności z nim zrównanych, na podstawie odrębnych przepisów (wpłaty z zysku po opodatkowaniu podatkiem dochodowym na rzecz budżetu przez przedsiębiorstwa państwowe i jednoosobowe spółki Skarbu Państwa).

Wpływający na wynik finansowy podatek dochodowy za dany okres sprawozdawczy obejmuje: część bieżącą i część odroczoną. Część odroczona stanowi różnicę między stanem rezerw i aktywów z tytułu podatku odroczonego (w związku z przejściowymi różnicami między wynikiem finansowym brutto a podstawą opodatkowania, wynikającymi z odmienności momentu ujęcia przychodu i kosztu zgodnie z przepisami o rachunkowości a przepisami podatkowymi) na koniec i początek okresu sprawozdawczego;

- 9) wynik finansowy netto (zysk lub strata) otrzymuje się po pomniejszeniu wyniku finansowego brutto o obowiązkowe obciążenia.

31. Aktywa obrotowe oraz zobowiązania:

- 1) aktywa obrotowe są częścią kontrolowanych przez jednostkę zasobów majątkowych wykorzystywanych w działalności operacyjnej o wiarygodnie określonej wartości, powstałych w wyniku przeszłych zdarzeń, które spowodują w przyszłości wpływ do jednostki korzyści ekonomicznych. Obejmują: zapasy (rzeczowe aktywa obrotowe) oraz krótkoterminowe: należności, inwestycje oraz rozliczenia międzyokresowe;

- 2) należności krótkoterminowe obejmują ogół należności z tytułu dostaw i usług oraz całość lub część należności z innych tytułów niezaliczonych do aktywów finansowych, a które stają się wymagalne w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego;
- 3) inwestycje krótkoterminowe są krótkoterminowymi aktywami nabytymi w celu osiągnięcia korzyści ekonomicznych wynikających z przyrostu wartości tych aktywów.;
- 4) krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe są rozliczeniami, które trwają nie dłużej niż 12 miesięcy od dnia bilansowego;
- 5) zobowiązania są wynikającym z przeszłych zdarzeń obowiązkiem wykonania świadczeń o wiarygodnie określonej wartości, które powodują wykorzystanie już posiadanych lub przyszłych aktywów jednostki;
- 6) zobowiązania krótkoterminowe (bez funduszy specjalnych) są ogółem zobowiązań z tytułu dostaw i usług, a także całością lub częścią pozostałych zobowiązań, które stają się wymagalne w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego;
- 7) zobowiązania długoterminowe są ogółem zobowiązań, których okres spłaty na dzień bilansowy jest dłuższy niż rok, z wyjątkiem zobowiązań z tytułu dostaw i usług.

32. Wskaźniki:

- 1) wskaźnik rentowności ze sprzedaży jest to relacja wyniku ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów do przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów;
- 2) wskaźnik poziomu kosztów jest to relacja kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności;
- 3) wskaźnik rentowności obrotu brutto jest to relacja wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności;
- 4) wskaźnik rentowności obrotu netto jest to relacja wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności;
- 5) wskaźnik płynności finansowej I stopnia jest to relacja inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych;
- 6) wskaźnik płynności finansowej II stopnia jest to relacja inwestycji krótkoterminowych i należności krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych.

33. Przedmiotem obserwacji cen w zakresie produkcji sprzedanej przemysłu, produkcji budowlano-montażowej oraz usług transportu, gospodarki magazynowej i łączności są ceny bazowe, tj. kwoty pieniędzy otrzymywane przez producenta od nabywcy za jednostkę produktu (wyrobu lub usługi), pomniejszone o podatki od produktu oraz ewentualne rabaty i opusty, a powiększone o dotacje do produktu.

Wskaźniki cen:

- 1) produkcji sprzedanej przemysłu (tj. górnictwa, przetwórstwa przemysłowego oraz wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, wodę) opracowano na podstawie miesięcznego badania cen wyrobów i usług faktycznie uzyskiwanych przez dobrane w sposób celowy podmioty gospodarcze zaklasyfikowane do wyżej wymienionych sekcji. Badaniem objęto ok. 3,3 tys. (ok.10%) podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

W celu uzyskania wskaźników cen dla każdego rodzaju działalności obliczane są kolejno:

- a) wskaźniki cen przy podstawie miesiąc poprzedni = 100:
 - dla szerebła przedsiębiorstw - jako średnie ważone indywidualnych wskaźników cen reprezentantów przy zastosowaniu, jako systemu wag, wartości ich sprzedaży w badanym miesiącu,
 - dla szerebła grup, działów i sekcji - jako średnie wskaźników cen agregatów niższego szerebła ważone ich pełną wartością sprzedaży w badanym miesiącu,

- b) wskaźniki cen przy innych podstawach - jako średnie wskaźników cen agregatów niższych szczebli ważone
- c) w 2000 r. wartością ich sprzedaży z 1995 r., a od 2001 r. - wartością sprzedaży z 2000 r. Wartości te aktualizowane są miesięcznie o zmiany cen i zmiany struktury sprzedaży zachodzące w kolejnych miesiącach roku, którego dotyczą wskaźniki cen.

Wskaźniki cen obrazują dynamikę cen wynikającą z faktycznie wprowadzonych zmian cen, jak i zmian w strukturze asortymentowej sprzedaży i strukturze odbiorców;

- 2) produkcji budowlano-montażowej uzyskano na podstawie miesięcznego badania cen robót realizowanych przez, dobrane w sposób celowy, podmioty gospodarcze zaklasyfikowane do sekcji „Budownictwo”, tj. przez ok. 450 przedsiębiorstw budowlano-montażowych (ok. 5%), w których liczba pracujących przekracza 9 osób. Sposób obliczania wskaźników cen jest analogiczny jak opisany w pkt. 33.1;
- 3) usług transportu, gospodarki magazynowej i łączności uzyskano na podstawie miesięcznego badania cen usług, świadczonych przez dobrane w sposób celowy, podmioty gospodarcze zaklasyfikowane do sekcji „Transport, gospodarka magazynowa i łączność”, tj. przez ok. 280 (8%) przedsiębiorstw.

Wskaźniki cen na szczeblu przedsiębiorstw obliczone są jako średnie indywidualnych wskaźników cen reprezentantów usług ważone wartością ich sprzedaży w badanym miesiącu. Do obliczania agregatowych wskaźników cen przyjęto do 2000 r. strukturę sprzedaży agregatów niższego szczebla z 1995 r., a od 2001 r. - strukturę sprzedaży z 2000 r.

34. Wskaźniki cen nakładów inwestycyjnych uzyskano na podstawie wskaźników cen nakładów na środki trwałe (tj. budynków i budowli, maszyn, urządzeń technicznych, narzędzi oraz środków transportu z produkcji krajowej i z importu oraz wskaźników cen innych nakładów) oraz pozostałych nakładów po wyeliminowaniu wartości odsetek od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji.

35. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych uzyskano na podstawie obserwacji zmian cen wytypowanych towarów i usług konsumpcyjnych (ok. 1800 w 2007 r.) notowanych w 209 rejonach na terenie całego kraju.

Wskaźniki cen obliczono przyjmując jako system wag roczną strukturę wydatków (bez spożycia naturalnego) gospodarstw domowych na zakup towarów i usług z roku poprzedzającego rok badany, stosując (od 1999 r.) Klasyfikację Spożycia Indywidualnego według Celu, zaadaptowaną na potrzeby COICOP/HICP..

36. Wskaźniki cen transakcyjnych eksportu i importu obliczono na podstawie obserwacji cen wybranych towarów na najniższym szczeblu CN, przy wykorzystaniu danych o obrotach w handlu zagranicznym (w imporcie na warunkach cif, w eksporcie na warunkach fob). Źródłem danych jest dokument zgłoszenia celnego SAD i deklaracja INTRASTAT. Wskaźniki cen na najniższym szczeblu agregacji CN obliczane są jako „unit value”.

Wskaźniki cen na wyższych szczeblach agregacji opracowano:

- miesięczne i kwartalne - jako relację wskaźników dynamiki wartości obrotów w złotych do wskaźników dynamiki wolumenu obrotów,
 - miesięczne narastające i roczne, przyjmując jako system wag strukturę wartości obrotów z roku badanego.
- „Terms of trade” określa relację zmian cen towarów eksportowanych do zmian cen towarów importowanych.

37. Dane o cenach skupu dotyczą cen płaconych przez podmioty gospodarcze skupujące produkty rolne bezpośrednio od ich producentów. Przeciętne ceny obliczono jako iloraz wartości (bez podatku od towarów i usług) i ilości poszczególnych produktów rolnych (patrz uwagi ogólne na str. 7, pkt 6.4).

38. Źródłem informacji o cenach produktów rolnych i zwierząt gospodarskich uzyskiwanych przez rolników na targowiskach są miesięczne notowania cen dokonane przez stałych ankietatorów na celowo wytypowanych 450 targowiskach. Do 2004 r. źródłem informacji o cenach uzyskiwanych przez rolników była miesięczna sprawozdawczość korespondentów rolnych, którzy notowali również ceny uzyskiwane w bezpośrednich obrotach między poszczególnymi gospodarstwami. W związku z tym od 2005 r. dane nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie. Przeciętne ceny miesięczne obliczono jako średnie arytmetyczne wszystkich notowań w skali całego kraju i województw.

39. Prezentowany podział nakładów inwestycyjnych obejmujących nakłady na nowe środki trwałe i (lub) ulepszenie (rozbudowę, przebudowę, rekonstrukcję, modernizację) istniejących obiektów majątku trwałego, opracowano według zasad systemu rachunków narodowych, zgodnie z zaleceniami „ESA 1995”. Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

Nakłady na środki trwałe to nakłady na:

- budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe;
- maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem);
- środki transportu;
- inne, tj. melioracje szczegółowe, koszty ponoszone przy nabyciu gruntów i używanych środków trwałych oraz od 1995 r. inwentarz żywy (stado podstawowe) i zasadzenia wieloletnie, a ponadto koszty obsługi zobowiązań zaciągniętych w celu sfinansowania zakupu, budowy lub ulepszenia środka trwałego (określonych do 31 grudnia 2001 r. jako odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych) za okres realizacji inwestycji (uwzględnione wyłącznie w danych wyrażonych w cenach bieżących).

Pozostałe nakłady są to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

40. Prezentowane dane o prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych dotyczą podmiotów gospodarczych, w których proces przekształceń własnościowych zakończono i obejmują:

- sprywatyzowane jednoosobowe spółki Skarbu Państwa powstałe w wyniku przekształcenia (komercjalizacji) przedsiębiorstw państwowych,
- przedsiębiorstwa państwowe sprywatyzowane metodą bezpośrednią z mocy ustawy o prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych (art.37) i ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji (art. 39),
- przedsiębiorstwa państwowe zlikwidowane z przyczyn ekonomicznych, tj. z mocy ustawy o przedsiębiorstwach państwowych (art. 19).

Dane o spółkach sprywatyzowanych dotyczą jednoosobowych spółek Skarbu Państwa, w których dokonano sprzedaży większościowych pakietów akcji lub udziałów, a od 1997 r. dotyczą również spółek uczestniczących w Programie narodowych funduszy inwestycyjnych (NFI).

41. Pogłowie zwierząt gospodarskich podano na podstawie badań pogłowia trzody chlewnej i produkcji żywca wieprzowego oraz bydła, owiec, drobiu i związanej z tymi gatunkami produkcji zwierzęcej, prezentując dane według grup produkcyjno-użytkowych. Badania pogłowia trzody chlewnej i produkcji żywca wieprzowego prowadzone są 3-krotnie w roku - w kwietniu według stanu w końcu marca, w sierpniu według stanu w końcu lipca i w grudniu według stanu w końcu listopada, a badania pogłowia bydła i pozostałych gatunków zwierząt gospodarskich - 2-krotnie w roku - według stanu w czerwcu i grudniu.

42. Wskaźnik nowe zamówienia w przemyśle służy ocenie przyszłej produkcji i pokazuje rozwój popytu na wyroby i usługi przemysłowe w wybranych działach sekcji „Przetwórstwo przemysłowe” (dział 17, 18, 21, 24, 27-35) według PKD, zgodnie z wymogami Rozporządzenia Rady (WE) Nr 1165/98 z dnia 19 maja 1998 r. dotyczącego

statystyk krótkookresowych, z uwzględnieniem Rozporządzenia (WE) Nr 1158/2005 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 6 lipca 2005 r. Zamówienia w przemyśle określane są jako wartość kontraktów (bez VAT) wiążących producenta i stronę trzecią w zakresie dostarczania wyrobów i usług. Wskaźniki dla lat 2000-2003 zostały wyszacowane, a od 2004 r. źródłem danych jest miesięczne badanie.

43. Dane o wartości produkcji sprzedanej przemysłu (tj. górnictwa, przetwórstwa przemysłowego oraz wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, wodę) i budowlano-montażowej prezentuje się bez VAT i podatku akcyzowego, łącznie natomiast z wartością dotacji przedmiotowych do wyrobów i usług – w tzw. cenach bazowych.

Wartość sprzedaży produkcji budowlano-montażowej wyrażona w cenach bazowych, z uwagi na nie-występujący podatek akcyzowy i dotacje przedmiotowe, równa się wartości wyrażonej w cenach producenta.

44. Dane o produkcji sprzedanej przemysłu dotyczą działalności przemysłowej i nieprzemysłowej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji: „Górnictwo”, „Przetwórstwo przemysłowe” oraz „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę”, natomiast o produkcji sprzedanej budownictwa – działalności, odpowiednio: budowlanej i niebudowlanej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji „Budownictwo”. Dane te obejmują:

- 1) wartość sprzedanych wyrobów, półfabrykatów i części własnej produkcji (niezależnie od tego, czy otrzymano za nie należne opłaty);
- 2) wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. odpowiednio: przemysłowych, budowlanych jak i innych niż przemysłowe i budowlane;
- 3) zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;
- 4) wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;
- 5) produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.

Podziału produkcji sprzedanej przemysłu na główne grupowania, tzn. dobra inwestycyjne, konsumpcyjne nietrwałe i trwałe, zaopatrzeniowe oraz związane z energią (ang. MIGs – Main Industrial Groupings) dokonano zgodnie z Rozporządzeniem Komisji (WE) nr 586/2001 z dnia 26 marca 2001 r. dotyczącym przepisów wykonawczych do Rozporządzenia Rady (WE) nr 1165/98 w sprawie statystyki krótkookresowej.

Dane o sprzedaży produkcji budowlano-montażowej dotyczą robót zrealizowanych na terenie kraju ,wykonanych systemem zlecieniowym (tj. na rzecz obcych zleciodawców) przez podmioty budowlane. zaliczane zgodnie z PKD do sekcji „Budownictwo” polegających na wznoszeniu budynków i budowli począwszy od przygotowania terenu przez zróżnicowany zakres robót ziemnych, fundamentowych (stan zerowy), wykonania elementów nośnych, przegród budowlanych, układaniu i pokrywaniu dachów (stan surowy) do robót montażowych, instalacyjnych i wykończeniowych. We wszystkich tych kategoriach zawarte są odpowiednie prace związane z budową, przebudową, rozbudową, odbudową, remontem i konserwacją stałych i tymczasowych obiektów budowlanych.

45. Dane dotyczące:

- 1) przewozów ładunków obejmują przewozy w komunikacji krajowej i międzynarodowej dokonane taborem przedsiębiorstw transportowych;
- 2) przewozów pasażerów obejmują przewozy pasażerów zarówno w ruchu krajowym, jak i międzynarodowym w komunikacji regularnej (na podstawie ogłoszonego rozkładu jazdy) i komunikacji nieregularnej (np. przewozy wycieczkowe, kolonijne) dokonane przez przedsiębiorstwa transportowe.

46. Dane o sprzedaży detalicznej towarów obejmują sprzedaż towarów konsumpcyjnych i niekonsumpcyjnych dokonywaną przez punkty sprzedaży detalicznej, placówki gastronomiczne oraz inne punkty sprzedaży (np. sklepy, magazyny), w ilościach wskazujących na zakupy dla potrzeb indywidualnych nabywców.

47. Dane o sprzedaży hurtowej towarów obejmują sprzedaż z magazynów handlowych własnych lub użytkowanych, w których składowane towary stanowią własność przedsiębiorstw handlowych zaliczanych do sekcji „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego.

Sprzedaż hurtowa realizowana przez przedsiębiorstwa hurtowe dotyczy sprzedaży towarów przez przedsiębiorstwa zaliczane do działu „Handel hurtowy i komisowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi, motocyklami.

48. Dostawy na zaopatrzenie kraju to ilość wytworzonych w kraju produktów, pomniejszona o ich eksport i powiększona o import oraz skorygowana o saldo zmiany stanu zapasów u producenta.

49. Statystyka obrotów handlu zagranicznego od 1992 r. prowadzona jest według metodologii Departamentu Statystyki ONZ.

50. Od 1992 r. do końca kwietnia 2004 r. źródłem danych dla statystyki handlu zagranicznego był dokument zgłoszenia celnego – Jednolity Dokument Administracyjny (SAD).

Od 1 maja 2004 r., tj. od momentu przystąpienia Polski do Unii Europejskiej (UE), dane o obrotach Polski z zagranicą oparte są na dwóch źródłach informacji:

- obowiązującym w ramach systemu EXTRASTAT - dokumencie zgłoszenia celnego SAD stosowanym wyłącznie do rejestracji obrotów realizowanych z tzw. krajami trzecimi, tj. niebędącymi członkami UE;
- stosowanej w ramach systemu INTRASTAT - deklaracji dla przywozu i wywozu, służącej do rejestracji obrotów wyłącznie pomiędzy państwami członkowskimi UE.

Od 1 stycznia 2006 r. korzysta się ponadto z alternatywnych źródeł danych, które odnoszą się do rejestracji obrotów tzw. towarami specyficznymi”, tj. energią elektryczną, gazem ziemnym, rybami oraz militariami.

Dane otrzymane z połączonych systemów – działających równolegle – tworzą jednolity zbiór statystyki handlu zagranicznego..

51. W systemie INTRASTAT podmioty realizujące wymianę towarową pomiędzy państwami członkowskimi UE zobowiązane są do przysyłania comiesięcznej deklaracji INTRASTAT. Poprawność deklaracji zapewniona jest dzięki ich ścisłemu powiązaniu z systemem podatkowym VAT. W systemie INTRASTAT obowiązek sprawozdawczy dotyczy tych podmiotów, realizujących obroty z krajami UE, których wartość przywozu lub wywozu przekracza ustalone tzw. progi statystyczne. Na 2006 r. przyjęto następujące wartości progów:

- próg podstawowy, który wynosi dla wywozu 800 tys. zł, a dla przywozu – 500 tys. zł. Podmioty, których wartość obrotów z krajami UE w danym roku sprawozdawczym przekroczyła próg podstawowy są zobowiązane każdego miesiąca do nadesłania uproszczonego zakresu danych w deklaracji INTRASTAT. Podmioty, których wartość obrotów nie przekroczyła ustalonego progu podstawowego zwolnione są z obowiązku sprawozdawczego, a ich obroty w statystyce handlu zagranicznego są szacowane;
- próg szczegółowy, którego wartość wynosi dla wywozu 49 mln zł, a dla przywozu - 29 mln zł. Podmioty, które przekroczyły ustalony próg szczegółowy wypełniają rozszerzony zakres danych w deklaracji INTRASTAT.

52 Wartość importu została wykazana na warunkach cif, tzn. łącznie z kosztami transportu i ubezpieczenia do granicy polskiej. Wartość eksportu została wykazana na warunkach fob.

53. Od 1 maja 2004 r. podstawę klasyfikacji obrotów towarowych w handlu zagranicznym stanowi Scalona Nomenklatura CN.

54. Międzynarodowa Standardowa Klasyfikacja Handlu SITC wydana została przez Departament Statystyki ONZ w 1950 r., w celu klasyfikowania towarów objętych handlem zagranicznym.

55 Dane dotyczące obrotów według grup krajów wykazywane są w imporcie według kraju pochodzenia, a w eksporcie – według kraju przeznaczenia.

Za kraj pochodzenia uważa się kraj, w którym towar został wytworzony, obrobiony lub przerobiony i w tym stanie nadszedł do polskiego obszaru celnego.

Za kraj przeznaczenia przyjmuje się kraj konsumpcji, tj. kraj, w którym towar zostanie ostatecznie zużyty, poddany obróbce lub przetworzeniu.

56. Obroty handlu zagranicznego towarami przedstawiono według następujących grup krajów:

- grupa I – kraje rozwinięte gospodarczo: Kanada, Stany Zjednoczone, kraje europejskie (poza wymienionymi w grupie III i IV), Australia i Nowa Zelandia, Izrael, Japonia, Republika Południowej. Afryki; w ramach tej grupy wyodrębniono ugrupowanie gospodarcze - Unię Europejską;
- grupa II – Unia Europejska – do której zaliczane są: Austria, Belgia, Bułgaria (od 1 stycznia 2007 r.), Cypr, Dania, Estonia, Finlandia, Francja, Grecja, Hiszpania, Irlandia, Litwa, Luksemburg, Łotwa, Malta, Niderlandy, Niemcy, Portugalia, Republika Czeska, Rumunia (od 1 stycznia 2007 r.), Słowacja, Słowenia, Szwecja, W. Brytania, Węgry, Włochy;
- grupa III – kraje rozwijające się gospodarczo: kraje Afryki (poza Rep. Pd. Afryki), Ameryki Środkowej i Południowej, Azji (poza Izraelem, Japonią i Cyprzem, łącznie z azjatyckimi krajami b. ZSRR), Oceanii (Polinezja, Mikronezja i Melanezja) oraz kraje b. Jugosławii (od 1 maja 2004 r. – bez Chorwacji). Do tej grupy zalicza się także obroty, dla których nie udało się ustalić z dokumentów celnych kraju pochodzenia lub przeznaczenia;
- grupa IV – kraje Europy Środkowo-Wschodniej: Albania, Białoruś, Chorwacja,, Mołdowa, Rosja, Ukraina.

57. Bilans płatniczy na bazie transakcji jest statystycznym zestawieniem obrotów z zagranicą, które w odniesieniu do określonego czasu, w usystematyzowany sposób prezentuje transakcje gospodarcze zrealizowane przez Polskę z resztą świata (tzn. między rezydentami i nierezydentami). Bilans płatniczy prezentowany jest z uwzględnieniem rachunku bieżącego, rachunku kapitałowego i finansowego, salda błędów i opuszczeń oraz oficjalnych aktywów rezerwowych.

Znaczna część obrotów bilansu płatniczego na bazie transakcji pochodzi z zamkniętego systemu zbierania danych o transakcjach rozliczanych przez polski system bankowy. Banki przesyłają do NBP informacje zarówno o transakcjach swoich, jak i wykonanych w imieniu klientów banków. Dane pochodzące z banków są uzupełniane informacjami uzyskanymi bezpośrednio z przedsiębiorstw, z badań statystyki publicznej oraz z Instytutu Turystyki.

Poszczególne pozycje bilansu płatniczego obejmują:

- 1) rachunek bieżący - transakcje dotyczące rozliczeń za towary, usługi, dochody oraz przekazy transferów bieżących;
- 2) rachunek kapitałowy - transfery kapitałowe oraz transfery środków związanych z nabyciem lub sprzedażą aktywów niefinansowych i nieprodukowanych;
- 3) rachunek finansowy - transakcje finansowe obejmujące inwestycje bezpośrednie, portfelowe, pozostałe inwestycje oraz pochodne instrumenty;
- 4) saldo błędów i opuszczeń – transakcje, które nie zostały włączone do komponentów bilansu płatniczego;
- 5) oficjalne aktywa rezerwowe - transakcje w zakresie: złota monetarnego, transzy rezerwowej w MFW, foreign exchange oraz pozostałych należności dokonane z nierezydentami w walutach wymienialnych.

58. Źródłem danych o ruchu granicznym są badania ciągłe Straży Granicznej, polegające na rejestracji przekroczeń granicy na wszystkich przejściach granicznych. Dane te dotyczą wszystkich osób, które przekroczyły granicę Polski, bez

względem na cel podróży, długość pobytu i kierunek ruchu (do i z Polski) w ramach paszportowego i małego ruchu granicznego. Nie uwzględniają natomiast załóg obsługujących środki transportu: samoloty, pociągi, statki i inne jednostki pływające oraz osób przekraczających granicę w ramach ruchu uproszczonego.

59. Wskaźniki koniunktury konsumenckiej oblicza się w oparciu o wyniki badania kondycji gospodarstw domowych (postaw konsumentów) prowadzonego metodą testu koniunktury. Test zawiera zestaw pytań skierowanych bezpośrednio do konsumentów. Uzyskane odpowiedzi dotyczą ocen kształtowania się podstawowych wielkości makroekonomicznych w gospodarce narodowej oraz sytuacji finansowej konsumentów. Badanie jest zharmonizowane z zaleceniami Komisji Europejskiej i realizowane z częstotliwością miesięczną (w latach 1997 – 2003 kwartalnie), wspólnie przez Główny Urząd Statystyczny oraz Narodowy Bank Polski.

Wskaźniki obliczane są w formie sald ważonych powstających jako różnica odpowiedzi pozytywnych i negatywnych. Podstawowymi wskaźnikami opisującymi tendencje zmian w konsumpcji indywidualnej są:

- 1) bieżący wskaźnik ufności konsumenckiej – będący średnią sald ocen przeszłych oraz przewidywanych (w perspektywie 12 miesięcy) zmian sytuacji finansowej gospodarstwa domowego oraz zmian ogólnej sytuacji ekonomicznej kraju, a także obecnego dokonywania ważnych zakupów;
- 2) wyprzedzający wskaźnik ufności konsumenckiej – stanowiący średnią sald ocen zmian sytuacji finansowej gospodarstwa domowego, ogólnej sytuacji ekonomicznej kraju, trendów poziomu bezrobocia i możliwości oszczędzania w najbliższych 12 miesiącach.

Wskaźniki mogą przyjmować wartości od –100 do +100. Wartość dodatnia oznacza przewagę liczebną konsumentów nastawionych optymistycznie nad konsumentami nastawionymi pesymistycznie, natomiast wartość ujemna oznacza przewagę liczebną konsumentów nastawionych pesymistycznie nad konsumentami nastawionymi optymistycznie.

Wyjaśnienia metodologiczne dotyczące badania koniunktury konsumenckiej przedstawiono w publikacji „Koniunktura konsumencka. Tendencje zmian październik 2003 – styczeń 2004”, Warszawa 2004. Od maja 2004 r. dane w zakresie koniunktury konsumenckiej prezentowane są na stronie internetowej GUS – www.stat.gov.pl.

60. Wybrane wskaźniki prognostyczne koniunktury gospodarczej oblicza się na podstawie prowadzonych co miesiąc badań opinii dyrektorów przedsiębiorstw metodą testu koniunktury (przetwórstwo przemysłowe - od połowy 1992 r., budownictwo P- od połowy 1993 r., handel detaliczny - od października 1993 r., usługi – od stycznia 2003 r.), zharmonizowanych z odpowiednimi zaleceniami Komisji Europejskiej dla krajów członkowskich Unii Europejskiej. Horyzont czasowy pytań wynosi trzy miesiące. Wskaźniki są obliczane w formie sald powstających jako różnica między procentem odpowiedzi pozytywnych i negatywnych. Wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury jest średnią arytmetyczną z ważonych sald (różnica między procentem odpowiedzi pozytywnych i negatywnych) odnoszących się do pytań o aktualną oraz przewidywaną ogólną sytuację ekonomiczną przedsiębiorstwa. Zob. zeszyt metodyczny „Badanie koniunktury” Warszawa, marzec 1994, GUS i „Koniunktura w przemyśle, budownictwie, handlu, detalicznym, usługach i inwestycjach” (dane prezentowane miesięcznie na stronie internetowej GUS - www.stat.gov.pl). Wskaźniki koniunktury w przetwórstwie przemysłowym, budownictwie i handlu detalicznym zostały wyrównane sezonowo przy pomocy procedury TRAMO-SETS.

61. Prezentowane w tablicy dane dotyczą ugrupowania gospodarczego - Unia Europejska (UE), obejmującego, od 1 stycznia 2007 r., 27 krajów członkowskich. Dane prezentuje się osobno dla krajów oraz dla następujących agregatów:

- UE 27 (27 krajów – członków UE: Austria, Belgia, Bułgaria, Cypr, Dania, Estonia, Finlandia, Francja, Grecja, Hiszpania, Irlandia, Litwa, Luksemburg, Łotwa, Malta, Niderlandy, Niemcy, Polska, Portugalia, Republika Czeska, Rumunia, Słowacja, Słowenia, Szwecja, Węgry, W. Brytania, Włochy),
- strefa euro (13 krajów Unii Gospodarczo - Walutowej – Austria, Belgia, Francja, Finlandia, Grecja, Hiszpania, Irlandia, Luksemburg, Niderlandy, Niemcy, Portugalia, Słowenia, Włochy).

Źródłem danych o krajach UE są, wydawane przez Urząd Statystyczny UE – Eurostat, publikacje w serii News Release oraz baza danych New Cronos.

Dane statystyczne prezentuje się za okresy najbardziej aktualne. Dane mają na ogół charakter wstępny:

- 1) produkt krajowy brutto (PKB) – dane prezentuje się zgodnie z metodologią systemu rachunków narodowych, zgodnie z zaleceniami „ESA’95”;
- 2) źródłem danych o pracujących, bezrobotnych i stopie bezrobocia jest badanie reprezentacyjne siły roboczej (dla Polski Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności - BAEL), prowadzone w każdym z wymienionych krajów UE zgodnie z metodologią opracowaną przez Międzynarodową Organizację Pracy (ILO).

Do pracujących zalicza się osoby w wieku 15 lat i więcej, które w badanym okresie wykonywały pracę zarobkową przez co najmniej jedną godzinę, tzn. prowadziły własną działalność gospodarczą (zatrudniając co najmniej jednego pracownika najemnego), pracowały na własny rachunek, były zatrudnione w charakterze pracownika najemnego na podstawie stosunku pracy, pomagały bez umownego wynagrodzenia w prowadzeniu rodzinnej działalności gospodarczej. Osoby, które tymczasowo nie wykonywały pracy z powodu choroby, urlopu, przerwy w działalności zakładu, strajku, trudnych warunków atmosferycznych są również zaliczone do pracujących, pod warunkiem, że zachowały formalny związek z pracodawcą.

Bezrobotni to osoby w wieku 15-74 lata, które w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi, aktywnie poszukiwały pracy i były gotowe ją podjąć

Stopa bezrobocia obliczana jest jako procentowy udział bezrobotnych w liczbie ludności aktywnej zawodowo (tj. sumy pracujących i bezrobotnych) w wieku 15 lat i więcej.

Zharmonizowana stopa bezrobocia jest wynikiem przyjętej przez Eurostat zharmonizowanej metody wyznaczania liczby bezrobotnych dla każdego z krajów. Dane obliczane są przez Eurostat na podstawie kwartalnych wyników badania siły roboczej (w Polsce BAEL) oraz miesięcznych danych z bezrobocia rejestrowanego.

Wyjaśnienia metodyczne dotyczące wyznaczania zharmonizowanej stopy bezrobocia zostały zawarte w aneksie do News Release 67/2002 z dn. 4 czerwca 2002 r.

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących w liczbie ludności (w wieku 15 lat i więcej) ogółem;

- 3) indeks kosztów zatrudnienia pokazuje kształtowanie się całkowitego kosztu zatrudnienia siły roboczej na godzinę pracy ponoszonego przez pracodawcę w krótkim okresie (kwartał). Koszty zatrudnienia ogółem zawierają wynagrodzenia brutto i pozostałe koszty zatrudnienia. Wynagrodzenia brutto zawierają wynagrodzenie zasadnicze oraz dodatki (tj. wartość składki na ubezpieczenie społeczne, podatek dochodowy itp., płacone przez pracującego, nawet jeśli w jego imieniu odprowadzane są bezpośrednio przez pracodawcę do instytucji ubezpieczeniowych i podatkowych).

Pozostałe koszty zatrudnienia obejmują:

- składki na ubezpieczenie społeczne płacone przez pracodawcę w celu zabezpieczenia pracującym prawa do świadczeń społecznych,

- podatki związane z zatrudnieniem, pomniejszone o dotacje otrzymane w celu refundacji części lub całości wynagrodzeń pracowników.

Prezentowane dane dotyczą podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w zakresie sekcji PKD od C do K;

- 4) zharmonizowany wskaźnik cen konsumpcyjnych (HICP) obliczany są według ujednoliconej metodologii Unii Europejskiej przez kraje członkowskie, oraz kandydujące do UE. Podstawowe do opracowania HICP dla Polski stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług konsumpcyjnych oraz system wag oparty na strukturze spożycia indywidualnego w sektorze gospodarstw domowych (w 2007 r. struktura spożycia z 2005 r. w cenach grudnia 2006 r.). Grupowanie towarów i usług konsumpcyjnych oparto na Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według celu opracowanej na potrzeby HICP (COICOP/HICP);
- 5) wskaźnik cen producentów w przemyśle na rynku krajowym odzwierciedla miesięczne zmiany cen uzyskiwanych przez producentów w transakcjach faktycznie zrealizowanych na rynku krajowym. Ceny te pomniejszono o podatki od produktu oraz ewentualne rabaty i opusty zafakturowane przez producentów, a powiększone o dotacje do produktu;
- 6) Obroty w handlu detalicznym są to przychody netto ze sprzedaży obejmujące wartość sprzedanych na zewnątrz przedsiębiorstwa produktów (wyrobów gotowych i usług), towarów i materiałów z uwzględnieniem upustów, rabatów i bonifikat – bez podatku od towarów i usług (VAT).